

Kommittédirektiv

Inrättande av en delegation mot segregation

**Dir.
2017:33**

Beslut vid regeringssammanträde den 23 mars 2017

Sammanfattning

En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet med namnet Delegationen mot segregation. Myndigheten ska ha i uppgift att bidra till att lyfta socialt utsatta områden och bryta segregationsmekanismer strukturellt. Myndigheten ska vara lokaliserad i ett närområde till en storstad och vara en enrådighetsmyndighet.

I utredarens uppdrag ingår att bemanna myndigheten, lämna förslag till instruktion, regleringsbrev och övriga nödvändiga interna styrdokument för myndighetens verksamhet.

Utredaren ska föreslå och vidta de åtgärder som krävs för att myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 oktober 2017 i enlighet med myndighetens uppgiftsbeskrivning nedan.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 september 2017.

Bakgrund

Det finns i dag oroväckande tecken på en utveckling mot ökad segregation i städerna och växande klyftor i Sverige. På flera håll i landet finns bostadsområden som i alltför hög grad präglas av dåliga levnadsvillkor och social problematik. Skillnaderna mellan olika bostadsområden i en och samma stad eller kommun vad gäller t.ex. arbetslöshet, skolresultat, inkomst, bidragsberoende, samhällsservice, hälsa, valdeltagande och otrygghet kan vara mycket stora. Det finns även

skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar inom bostadsområden.

För att lösa dessa utmaningar måste arbetet utgå från lika rättigheter och möjligheter för alla. Det handlar dels om att stärka individers åtnjutande av sina mänskliga rättigheter, dels om att uppmärksamma ojämlikhet och normer som ligger till grund för att människor diskrimineras, bl.a. på grund av etnisk tillhörighet. Det krävs bl.a. ett jämställdhetsperspektiv och ett funktionshindersperspektiv i arbetet och att barnets rättigheter respekteras. En grundsten i den svenska modellen är ett hållbart samhälle som håller ihop och Sverige har åtagit sig att arbeta för detta i genomförandet av Agenda 2030.

Segregation och sociala klyftor kopplat till vissa boendemiljöer är inget nytt problem och tidigare regeringar har gjort omfattande satsningar för att motverka segregation. Inom ramen för storstadspolitiken genomfördes under 1995–1999 s.k. särskilda insatser i utsatta bostadsområden i åtta kommuner. Denna satsning gick också under benämningen ”Blommanpengarna”. Under åren 1999–2006 genomfördes ”Storstadssatsningen” som omfattade lokala utvecklingsavtal med sju kommuner och 24 bostadsområden. Därefter genomfördes ”den urbana utvecklingspolitiken” mellan åren 2007 och 2014, som först berörde 21 kommuner och 38 stadsdelar och under den sista perioden nio kommuner och 15 stadsdelar.

Den nuvarande regeringen har hittills gjort omfattande satsningar, varav en stor del är generella, som på sikt kan bidra till minskad segregation. Kommunsektorn tillförs fr.o.m. 2017 10 miljarder kronor årligen som skapar möjlighet att bl.a. anställa fler och stärka vården, skolan och omsorgen. Det görs skolsatsningar, inklusive samverkan för bästa skola och ett nytt kunskapslyft (för livslångt lärande och högre sysselsättning). Det rör sig vidare om t.ex. mer resurser till polisen, brottsförebyggande insatser, upprustning av miljonprogrammen, insatser för att minska långtidsarbetslösheten, insatser för att stärka socialtjänstens sociala barn- och ungdomsvård, tillsättandet av en kommission för jämlik hälsa, en nationell samordnare respektive en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting för psykisk hälsa samt ”Äga rum”

(som är en satsning på konst och kultur i socioekonomiskt utsatta områden). Utöver detta pågår även andra insatser inom de fem områden som nämns nedan.

Ett reformprogram mot segregation

Regeringen presenterade i juni 2016 ett långsiktigt reformprogram för minskad segregation. Programmet syftar till att lyfta socialt utsatta områden och att bryta segregationsmekanismer strukturellt. Programmet sträcker sig över perioden 2017–2025. Det ska fokusera på insatser i huvudsak inom fem utvecklingsområden:

- bekämpa brottsligheten,
- minska långtidsarbetslösheten,
- lyfta skolorna och elevernas resultat,
- stärka samhällsservicen och minska bostadssegregationen, och
- stärka demokratin och stödja det civila samhället.

Jämställdhet ska genomgående beaktas i arbetet och hedersrelaterat våld och förtryck ska motverkas.

En statlig myndighet ska inrättas för att, i samverkan med kommuner, landsting, regioner, myndigheter, forskare och organisationer i det civila samhället verka för genomförandet av reformprogrammet genom ett långsiktigt utvecklingsarbete. Myndigheten ska bl.a. initiera och finansiera utvecklingsarbete samt nätverk och erfarenhetsutbyten mellan kommuner.

För ändamålet finns 50 miljoner kronor avsatta för 2017. För kommande år är anslaget beräknat till 75 miljoner kronor för 2018 och 100 miljoner kronor per år från 2019 till och med 2025.

Uppgifter för delegationen mot segregation

Myndighetens uppdrag kommer att vara att verka för genomförandet av regeringens reformprogram för att minska segregationen.

Många enskilt bra och effektiva insatser för att motverka segregation och lyfta socioekonomiskt utsatta områden genomförs redan i dag av bl.a. kommuner, regionalt utvecklingsansvariga aktörer, statliga myndigheter, organisationer i det civila samhället och näringslivet, men det finns behov av att utveckla såväl befintliga som nya nätverk och samarbeten mellan inblandade aktörer.

Genom samordning, analys, stöd och uppföljning av insatser inom de fem prioriterade områdena kan myndigheten bidra till ökad kvalitet och effektivitet i de insatser som görs på nationell, regional och kommunal nivå. Myndigheten ska verka för ett helhetsperspektiv, stärka kunskaps- och erfarenhetsutbytet, öka koordineringen av insatser och visa på möjligheter till synergier mellan insatser på olika områden.

En viktig uppgift för myndigheten är att stimulera och stödja andra aktörer att arbeta strategiskt och kunskapsstyrt med frågorna. Arbetet på de fem områdena i reformprogrammet ska ske i respektive ansvarig linjeorganisation och myndigheten ska inte överta uppgifter från andra myndigheter.

Kommunerna är centrala aktörer i arbetet med att förbättra levnadsvillkoren i socioekonomiskt utsatta områden. Kommuner ska erbjudas att delta i arbetet med reformprogrammet och myndigheten ska särskilt stödja kommunernas arbete med att analysera lokala utmaningar och möjligheter och sätta in dessa i ett större regionalt och nationellt sammanhang. Strategiska utvecklingsplaner kan vara ett viktigt verktyg i detta arbete.

Då kommunerna redan bedriver ett omfattande arbete på området ska myndigheten i relevanta delar samråda med berörda kommuner inför utformandet av sitt arbete.

Myndigheten ska även stimulera och stödja etablerandet av nätverk för kunskapspridning och erfarenhetsutbyte mellan de kommuner som ingår i satsningen. Till nätverken bör även andra aktörer knytas som arbetar med att förbättra levnadsvill-

koren i utsatta områden t.ex. statliga myndigheter, regionalt utvecklingsansvariga aktörer, organisationer i det civila samhället, representanter för näringslivet och forskare. Nätverken kan också användas för att identifiera och utveckla arbetsätt och nya möjliga insatser. Myndigheten ska vidare ge stöd till en slags brobyggare mellan skolan och samhället i övrigt. Brobyggaren ska vara placerad på skolan och kunna bidra till att vända utvecklingen och göra utsatta områden till öppnare, tryggare och starkare delar i ett jämlikt samhällsbygge där skolan spelar en viktig roll.

De rekommendationer gällande etnisk och socioekonomisk segregation som riktas mot Sverige i internationella granskningar ska i den mån de är relevanta beaktas i arbetet.

Av avgörande betydelse för regeringens och myndighetens förestående arbete mot segregation är att insatserna planeras och genomförs mot bakgrund av tidigare erfarenheter och utvärderingar av liknande satsningar, samt att de tillför ett tydligt mervärde i förhållande till befintligt arbete. Det är även angeläget att insatserna följs upp på lokal, regional och nationell nivå. Myndigheten ska bedriva ett arbete baserat på evidens och forskning och behöver därför knyta till sig expertkunskap inom de olika delområdena. Myndigheten behöver samverka med forskarsamhället för att kunna ta del av den samlade kunskapen på området, t.ex. erfarenheter från liknande insatser i andra länder, men också för att kunna följa upp och utvärdera det arbete som genomförs mot segregation.

De förslag till utvecklingsarbete, nätverk och erfarenhetsutbyten som initieras av myndigheten, tas fram i nätverken eller lyfts fram i kommunernas strategiska utvecklingsplaner kan delfinansieras av medel som betalas ut av myndigheten. Målsättningen är att de strukturer för samverkan som byggs upp eller utvecklas även ska stimulera kommunerna att intensifiera det arbete som redan utförs i egen regi och till att pröva nya metoder och arbetsätt. Medlen är inte tänkta att finansiera det arbete som redan utförs av kommuner eller andra aktörer.

Uppdraget

Utredaren ska föreslå och vidta de åtgärder som krävs för att myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 oktober 2017 i enlighet med uppgiftsbeskrivningen ovan.

Myndighetens lokalisering, ledningsform och organisation

Myndigheten ska vara lokaliserad i ett närområde till en storstad och vara en enrådighetsmyndighet. För att eftersträva en kostnadseffektiv organisation bör den nya myndigheten samlokaliseras och samverka administrativt med en befintlig myndighet i så hög utsträckning som möjligt.

Utredaren ska

- lämna förslag till instruktion, regleringsbrev och arbetsordning,
- ta fram övriga styrdokument för myndighetens verksamhet inklusive förslag till organisation, arbetsformer, måldokument, relevanta uppföljningsindikatorer och eventuella nödvändiga ekonomiadministrativa rutiner,
- lämna förslag till anslag (inklusive låneram och räntekontokredit) och budget för verksamhetsåren 2017 (från den 1 oktober) och 2018 samt beräkningar för verksamhetsåren 2019–2021, och
- i övrigt vidta nödvändiga förberedelser för att kunna etablera myndigheten enligt tidsplanen.

Bemanning av myndigheten

Utredaren ska bedöma vilken kompetens som är nödvändig för myndighetens verksamhet. Utredaren ska fatta beslut om bemanning liksom i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter. Utredaren ska vidta de åtgärder som följer av lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Åtgärder i övrigt

Utredaren ska förbereda anslutning av myndigheten till det statliga redovisningssystemet och lägga upp redovisningsplaner.

Utredaren ska ingå nödvändiga avtal för myndighetens räkning.

I syfte att öka effektiviteten och minska administrationskostnaden ska utredaren förbereda anslutning till Statens servicecenters ekonomiadministrativa tjänster, löne- och lönerelaterade tjänster samt tjänster inom e-handel.

Inledande arbete med förslag till utvecklingsarbete

Riksdagen har för 2017 beslutat att 50 miljoner kronor ska användas för åtgärder mot segregation, inklusive utgifter för myndigheten och dess verksamhet. Utöver arbetet med att etablera myndigheten ska utredaren initiera kontakter med kommuner och andra relevanta aktörer för att säkerställa att medel kan betalas ut och användas under 2017 för åtgärder mot segregation.

Utredaren ska därför

- ta kontakter med kommuner, myndigheter och regionalt utvecklingsansvariga aktörer, samt i den mån det är lämpligt, med näringsliv och organisationer i det civila samhället, och
- diskutera lämpliga förslag till utvecklingsarbete, nätverk och erfarenhetsutbyten som kan delfinansieras och där medel kan betalas ut under 2017.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska analysera och redovisa förslagets konsekvenser i enlighet med kommittéförordningen (1998:1474). Konsekvensbeskrivningen ska även innehålla en analys av förslagets konsekvenser för barn och unga. Förslagen ska kostnadsberäknas och rymmas inom de ramar som anges i budgetpropositionen för 2017.

Samråd och redovisning av uppdraget

Vid genomförandet av uppdraget ska utredaren hålla Rege-
ringskansliet (Kulturdepartementet) informerat.

Utredaren ska vidare samråda med Arbetsgivarverket, Eko-
nomistyrningsverket och andra myndigheter i den utsträckning
som det är nödvändigt samt med Sveriges Kommuner och
Landsting. Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagaror-
ganisationer informerade om arbetet och ge dem tillfälle att
framföra synpunkter.

Utredaren ska senast den 15 maj 2017 lämna förslag till in-
struktion och arbetsordning för myndigheten, anslag (inklusive
låneram och räntekontokredit), budget för myndigheten för
2017 (från och med oktober) och 2018 samt budgetunderlag för
verksamhetsåren 2019 – 2021.

Utredaren ska senast den 1 augusti 2017 lämna förslag till
regleringsbrev för myndigheten.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 september 2017.

(Kulturdepartementet)